

Eduskunnan talousvaliokunta
TaV@eduskunta.fi

Lausuntopyyntönne 16.3.2022 (E 10/2022 vp)

E 10/2022 vp Valtioneuvoston selvitys: Komission tiedonanto Kilpailupolitiikka valmiina uusiin haasteisiin

Kilpailu- ja kuluttajavirasto (KKV) yhtyy Valtioneuvoston selvityksessä esitettyihin näkemyksiin EU:n komission tiedonannosta. Selvityksessä todetun mukaisesti

- (1) riippumaton ja faktoihin perustuva kilpailusääntely ja sen täytäntöönpano on erittäin tärkeää EU:n kehittymisen kannalta,
- (2) EU:n kilpailupolitiikalla ja toimivalla kilpailulla on olennainen merkitys EU:n talouden elinvoimaisuuden ja elpymisen näkökulmasta,
- (3) EU:n kilpailu- ja valtiontukipolitiikka tulee toteuttaa niin, että se tukee EU:n markkinoiden säilymistä kilpailullisina, avoimina ja kilpailukykyisinä,
- (4) toimiva ja tehokas kilpailu ja kilpailupolitiikka luo omalta osaltaan myös Suomelle paremmat edellytykset menestystä taloudellisessa kilpailutilanteessa kotimaassa ja ulkomailla.

KKV kiinnittää kuitenkin erikseen huomiota, että komission tiedonanto keskittyy lähes yksinomaan siihen, miten komissio itse aikoo jatkossa edistää toimivaa kilpailua.

Tältä osin on huomattava, että EU:n kilpailuoikeutta soveltavat ja sitä kautta EU:n kilpailupolitiikkaa toteuttavat EU:n komission ohella myös EU-maiden kilpailuviranomaisista koostuva ECN-verkosto (European Competition Network). Komissiolla ja EU:n jäsenvaltioiden kansallisilla kilpailuviranomaisilla on molemmilla suoraan toimivalta valvoa EU:n kilpailusääntöjen noudattamista sellaisissa kilpailunrajoitusasioissa, jotka vaikuttavat jäsenvaltioiden väliseen kauppaan. Komissio on määritellyt kriteerit, joiden perusteella asioiden käsittely jaetaan jäsenvaltioiden ja komission välillä ECN-verkostossa. Jäsenvaltioiden kilpailuviranomaisten painoarvoa kuvaa hyvin komission omat tilastot siitä, että kartellien, määräävän markkina-aseman väärinkäytön ja kilpailulle haitallisten jakelusopimusten tapauksissa EU:n kilpailuoikeuden soveltaminen tapahtuu 85-90 prosenttisesti EU:n jäsenmaissa (SEUT 101 ja 102 artikloiden soveltaminen).

ECN-verkoston merkitykseen koko EU:n kilpailupolitiikan tehokkuuden kannalta on viimeksi kiinnittänyt huomiota muun muassa Euroopan tilintarkastustuomioistuin, joka tammikuussa 2021 julkaisemassaan raportissa korostaa tarvetta hyödyntää ECN-verkostoa aiempaa paremmin EU-alueen kilpailupolitiikan tehostamiseksi:

"Kansalliset kilpailuviranomaiset tekevät suurimman osan päätöksistä tapauksissa, joissa sovelletaan EU:n kilpailusääntöjä. (...) Jotta Euroopan kilpailuviranomaisten verkoston koko potentiaali voitaisiin hyödyntää, komission olisi toteutettava seuraavat toimet: koordinoitava paremmin markkinoiden valvontaa kansallisten kilpailuviranomaisten kanssa; tehostettava painopisteiden asettamiseen liittyvää tiedonjakoa Euroopan kilpailuviranomaisten verkostossa ja näin lisättävä läpinäkyvyyttä ja pyrittävä suurempaan täydentävyyteen; edistettävä (i) ennakkovaroitusmekanismin parempaa käyttöä ja (ii) tapausten käsittelyn jakamista (erityisesti monimutkaisilla digitaalisilla markkinoilla) siten, että vältetään tilanteet, joissa monet kilpailuviranomaiset tutkivat saman yrityksen samankaltaista toimintaa." [Euroopan tilintarkastustuomioistuim (2021): Komission toteuttamat EU:n yrityskeskittymien valvontatoimet ja kilpailuoikeudelliset menettelyt: markkinoiden valvontaa on syytä lisätä, s. 47].

Mainituista syistä on erityisen tärkeää huolehtia komission kilpailupolitiikan tehokkuuden ohella siitä, että kilpailupolitiikka ja kilpailuoikeuden soveltaminen on tehokasta myös komission ja EU:n jäsenmaiden kilpailuviranomaisten ECN-verkostossa.

Rainer Lindberg
johtaja